

hic id fuisse ab Apollolis traditum, & deinde e Magno Concilio (id est Nicæno) declaratum, non posse ullam convocari Synodum inconsulto aut invito Romano Episcopo. His adimplatur Sozomenus lib. 3. cap. 8. hæc dicens: *Propter Romanæ sedis dignitatem, omnium rerum Ecclesiasticarum curam ad Romanum Episcopum pertinere.* Et paulo post ait, Romanam Ecclesiam esse oportere, id est scholam Apostolorum, & Metropolitim ab initio factam esse pietatis erga quovis. Deinde cap. 10. refert Sacerdotali lege constitutum, pro irritis habenda esse quæcunque præter sententiam Romani Episcopi geruntur. Quinetiam ipsi Constantinopolitani Patres, in Synodica ad Damasum epistola inserta, relataque a Theodorito lib. 5. hist. Eccl. cap. 9. sic ajunt: *Postquam Synodum Romæ Dei nutu congregantes, nos etiam pro fraternâ caritate erga nos vestra, tamquam membra propria per religiosissimi Imperatoris litteras evocastis.* Et subinde addunt: *Conveneramus apud Constantinopolim, ad litteras a reverentia vestra, superiori anno post Concilium Aquilejense, ad religiosissimum Imperatorem Theodosium missas.*

4. Continua nec interrupta serie inita sunt tria sub Damaso Concilia. Primum Aquilejense, dein Romanum, postremo Constantinopolitanum. Triaque ista Concilia pari auctoritate edita in unum coaluere generale Concilium, conspirantibus scilicet Occidentalibus, qui in Aquilejensi & in Romano convenerant, cum Orientalibus qui Constantinopoli versabantur: & quos suis litteris Damascus invitavit Romamque acciverat. Aquilejensium comitorum acta supersunt, hisque præfedit Valerianus Aquilejæ Antistes, quæ urbs Metropolis est Carnorum ad Timavum amnem sita, Italiae quondam adversus Barbarorum ex Septentrione incursionibus valissimum propugnaculum: ab Hunnis postmodum duce Attila post longam obsidionem subversa. Nunc vero propter cæli intemperiem, & circumjacentes paludes deserta & inhabitabilis. Valeriano in hac Synodo proximus accessit Ambrosius Mediolanensis. Huic etiam interfuit Philastrius Brixienfis Episcopus, scriptorum librorum eruditione vitæque sanctimonia perillustis: nec non Justus Lugdunensium Episcopus, alique tum ex Gallia, tum ex Italia, tum ex Africa Præsules. Synodica etiam Aquilejensium epistola ad Episcopos Provinciarum Viennensis, & duarum Narbonensium, meminit Proculi Massiliensis, & Constantii, qui Legati ab Ecclesiis Gallicanis missi ad Aquilejense Concilium fuerunt. Quinetiam altera ejusdem Concilii ad Gratianum, Valentianum & Theodosium imperatores epistola, dicit ex omnibus Provinciis Occidentalibus advenientes huic Synodo interfuisse. In hac impietas Ariana damnatione nova obtrita est, Arianaque Episcopi Palladius & Secundianus presentes ab Ambrosio convicti Sacerdotioque abdicati sunt. In ista, quæ superest, disputatione confirmatum fuit, quod jam dixi, coaluisse in Concilium unum œcumenicum tres Synodos nationales, quamvis locis distinctas, sed conspirantes mutuo in unum eundemque finem. Acta vero ipsa hæc esserunt: *Ambrosius Episcopus dixit: Qui sunt consortes vestri? Palladius dixit, Orientales Episcopi. Ambrosius Episcopus dixit: Interim quia superioribus temporibus Concilium sic factum est, ut Orientales in Orientis partibus constituti haberent Concilium, quemadmodum & Occidentales in Occidente; nos in Occidentis partibus constituti convenimus ad Aquilejensem civitatem juxta Imperatoris præceptum. Denique etiam Præfatus Italia litteras dedit, ut si vellent convenire, in potestate haberent. Sed quia scierunt consuetudinem hujusmodi, ut in Oriente Orientalium esset Concilium, & intra Occidentem Occidentalium, ideo putaverunt non esse veniendum. Palladius dixit, Imperator noster Gratianus iussit Orientales venire, negas tu iussisse eum? Ipse Imperator nobis dixit se Orientales iussisse venire. Ambrosius dixit: Utrique iussit, qui non prohibuit hic venire.*

5. Demisso Aquilejæ Concilio alterum Romæ Damascus coegit Episcoporum pariter Occidentis, inter quos præfati, Valerianus & Ambrosius, confederunt. Ad istud Orientales quoque Damascus invitavit; sed hi postquam Constantinopoli simul convenerunt, sese per Synodicas litteras excusarunt, missis Romam de suo cœtu tribus Episcopis, Cyriaco, Eusebio, & Prisciano, qui eas detulerunt, ut fidem facit eadem epistola apud Theodoritum lib. 5. cap. 9. Iste Romano Concilio reprobatum est Ariminense, quod antea Liberius quoque Pontifex damnaverat. Extat apud Theodoritum lib. 2. cap. 17. Damascus, Valerianus, & Episcoporum nonaginta Romæ, partim ex Italia, ex Gallia congregatorum Synodica epistola. Synodo quoque ista Romana damnata est Apollinaris ejusque discipuli Timothei, quæ multis locis gliscebant, hæresis, animam abrogans rationalem incarnato Filio Dei. Ut quemadmodum Ariani DEI Filio Divinitatem quandam non nisi imperfectam, mutilam & de-

curtata attribuebant, ita Apollinaristæ eidem humanitatem non nisi imperfectam, suique meliori parte diminutam, quippe mente animaque rationali destitutam assignabant, ejus vicem & defectum persona Verbi suppleret. Extat de his Synodi Romæ sub Damaso ad Episcopos Orientis epistola apud Theodoritum lib. 5. cap. 10. sed injecta in ea mentio Petri Alexandini Episcopi, tamquam qui huic Romæ Synodo interfuerat, fateri cogit esse commentitium additamentum. Itaque Orientales Episcopi numero centum quinquaginta suam apud Constantinopolim Synodum auspiciati & prosequuti sunt, cui præfedit primisque subscripsit Nectarius regie urbis Episcopus, interfuit Timotheus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Jerosolymitanus, Gregorius Nazianzenus, Helladius Cæsariensis Cappadocum, Gregorius Nyssenus, Amphilocheus Iconiensis, Jam vero dispiciendi Canones sunt in hac Synodo Constantinopolitana editi.

6. Canone I. instauratur & roboratur Nicæna fides de Filio DEI aternitate & consubstantialitate cum æterno Patre. Damnantur insuper nefaria Macedonii Eunoimique dogmata Spiritui sancto Divinitatem abrogantia, & blasphemantia ipsum esse a Filio creatum, diversaque a Filio substantiæ, & inferioris dignitatis. Jugulantur ibidem Arianorum omnis generis, Eudoxianorum, Anomæorum, Semiarianorum sectæ. Prætereaque Sabellianorum Divinam Trinitatem abnegantium, nec nisi unicam personam agnoscentium, quæ pro suarum diversitate operationum nunc Patris, nunc Filii, nunc Spiritus sancti nomina subeat. Profigantur insuper hæreses Marcelli Ancyrani & Photini Strimienfis Episcoporum, Christum Dominum nihil esse præter meum hominem, gratiarum donis & virtutum meritis supereminentem. Ad postremum Apollinaris Laodiceæni hæresim profligat, Incarnato Verbo adimentem animam intellectualem, cujus vices Verbum ipsum suppleat.

7. Can. II. Episcopi, qui extra Diocesim sunt ad Ecclesias que extra terminos eorum sunt, ne accedant, neque confundant & permisceant Ecclesias, secundum regulas constitutas. Alexandria quidem Episcopus ea, que in Ægypto sunt, tantum gubernet. Orientis autem Episcopi solus Orientis curam gerant, servatis honoribus Primatus Ecclesie Antiochene, qui in regulis Nicæna Synodi continentur. Sed & Asiaticæ Diocesis Episcopi, & quoque sunt in Asia, & ad Asianam tantummodo Diocesim pertinent, gubernent. Pontici autem Episcopi Ponticæ tantum Diocesis habeant curam. Thraciæ vero ipsius tantummodo Thraciæ.

Habetur cap. Episcopi qui extra. 9. q. 2. Idemque statuitur Apostolorum can. 34. jubente Episcopos deponi, qui intra alienos fines orinarunt, eosque qui sic ordinati fuerint; sub Papa quoque Julio idem fuit Antiocheno can. 22. constitutum, quem allegat Gratianus cap. Episcoporum non debere, 9. quasi. 9. alique plerisque posterioribus Conciliis, & demum a Tridentino sess. 6. cap. 5. de reform. Denique in Græco sic definit canon iste 2. *Que autem in barbaris sunt genibus, Dei Ecclesias administrare oportet secundum Patrum, que servata est, consuetudinem.*

8. Can. III. Episcopus Constantinopolitanus habeat priores honoris partes post Romanum Episcopum, eo quod Constantinopolis sit nova Roma.

Editus fuit iste Canon contra quam Nicæno decreto fuerat constitutum. Nova itaque hic auctoritas invehitur per Orientalium quorundam ambitionem, quæ freta innixaque Imperatorum Orientalium effreni avaritia, adversus Ecclesiam universæ Primatum insurgere ausa, quem Christus Apostolorum Principi Petro ejusque successoribus contulerat: innumeras hæreses, & feralia schismata inexit ad æternam animarum, & innumerorum populorum nunquam satis deplorandum exitium. Conatum eundem ambitiosum Græci postmodum in Synodo Chalcedonensi renovarunt; quinimmo majori etiam accessione adauxerunt per novam attributionem Asiæ, Ponti, & Thraciæ Provinciarum. Cum tamen hujus ipsius Constantinopolitani Concilii can. 2. provisum sit, ne ullus Thraciæ Episcopus, qualis est Constantinopoleos, se ultra fines Thraciæ ausit ingerere. Sed illi Chalcedonensi decreto Leo Pontifex omnem finitimarum auctoritatem epist. 51. ad Anatolium Constantinopolis Episcopum, & epist. 32. ad Pulcheriam Augustam, ubi hujus tertii canonis meminit, dicens: *Frustra quorundam Episcoporum profertur consensus, cui talis annorum series negavit effectum.* Deinde Justinianus Imperatoris prodit Novella 130. ceteris Patriarchis, quos ab ordinæ præfate præcedere iussit, injuriosa: *Sancimus (inquiens)*

quiens) secundum ipsorum fines sanctissimum veteris Romæ Papam primum esse omnium Sacerdotum: beatissimum vero Archiepiscopum Constantinopolis novæ Romæ secundum ordinem obtinere post sanctissimum Apostolicum thronum veteris Romæ. Hanc Novellam Græci inseruerunt lib. 5. Basilicon cap. 3. Versantamen non isto gradu substitit Græca superbia; vere enim enunciat sanctus Rex & Propheta: *Superbia eorum, qui se oderunt, ascendit semper.* Successu enim temporum, quamvis Græcorum dominatio in dies collabebatur, superbiæ nihilominus intolerabilis adversus Dominum, & adversus Christum ejus alas displosit, thronumque Constantinopolitanæ Ecclesiæ Græcorum hæresis a Romana Apostolica sede divulsit, impioque schismate subtraxit, sed etiam supra illam sese evexit, suoque sacrilegio simul & ridiculo ausu non dubitavit eam proprio subicere iudicio, & brutis fulminibus impetere. Post Leonem Magnum, Gregorius eodem Magni elogio commendabilis, legendus est lib. 6. epist. 31. ad Eulogium Alexandrinum, & Nicolaum Antiochenum. Nicolaus item primus epist. ad Michaelem Imperatorem, quæ incipit: *Proposueramus, & Leo Papa nonus epist. ad alterum Michaelem Imperatorem, quatuor Summi Pontifices morum sanctitate & sapientiæ splendore, supra omne humanum evecti fastigium.* Sed tandem post temerarios conatus istos, Constantinopolitanæ sedi secundus ille dignitatis gradus indultus fuit a legitima potestate, decreto Innocenti tertii, præfidentis generali Lateranensi Concilio, quod refertur, cap. Antiqua, de privileg. Sane ab antiquo Episcopo Byzantii multis annis nihil amplius extitit quam suffraganeus Metropolitanæ Heracleæ Thraciæ Antistitis, quod ipse ultro testatur sebisinaticus Græcus Theodorus Balsamon, scribens in hac Synodum.

9. Can. IV. Statutum est etiam de Maximo Cynico, & ejus petulantia & insolentia, quæ fuit Constantinopoli, ut ipse nec Episcopus fuerit, nec sit: nec qui ab eo ordinati fuerint, in illo, quicumque is sit, gradu Clerici: omnibus, que circa ipsum fuerunt, & quo ab illo facta sunt, infirmatis. Maximus iste, patria Alexandrinus, professione Philosophus, ex Cynicorum secta, vaser homo & subdolos, ambitionem immensam pectore conceptam ementitæ sanctitatis specie obtegebat. Jactabat se subinde martyrum filium, suamque in Christi fide constantiam prædicabat, seque verbera, bonorum profectionem, atque durissimum in Oasim exilium sustinuisse pro asserenda Christi cum Patre consubstantialitate, persequente Lucio Ariano, postquam subtracto ex hac vita admirando Athanasio, promotoque a Catholico in solium Alexandrinæ Ecclesiæ Petro, ipse Lucius auctoritate fretus Valentis Ariani Augusti Petrum deturbavit, ejusque invasit Ecclesiam. Veruntamen postquam Valens Augustus victus, & a vicioribus barbaris in fuga interceptus, intra turgurium campestre injecto igne concrematus, impietatis & crudelitatis pœnas lueret cepit, factò descensu ex illo repporali ad æternum ignem: tum demum deturbato Lucio, Petrus pristinam resumpsit Ecclesiam. Ipse Maximus ab exilio reverfus Petri gratiam, quam sibi admodum profuturam sperabat, omni obsequio & arte excoluit, ejusque litteris & commendatione præmunitus Constantinopolim proficiscitur, nihil minus quam regie urbis Episcopatum animo proponens, & oculis dolis ambiens. Itaque se in familiaritatem Gregorii Nazianzeni insinuat, qui Episcopus designabatur a multis ejus, quæ caput erat totius Orientis Ecclesiæ. Hunc quasi gloriosum confessorem, & Arianorum debellatorem, multaque litteraturæ ostentatorem gratanter excepit Nazianzenus, & familiari convivio & contubernio dignatus est; & quia sibi multa de illo ad Ecclesie fideique gloriam pollicebatur, eum publice suis in concionibus extulit. Hoc successu veterator spem ambitiosæ conceptam de obtinendo urbis Episcopatu firmavit. Hæc refert Hieronymus in Gregorio Nazianzeno lib. de scriptor. Eccl. *Scriptis Gregorius laudes Maximi Philosophi post exilium reversi, quem falso nomine quidam Heronis superscripserrunt, quia & est alius liber vituperationem ejusdem Maximi continens, quasi non liceret eundem laudare & vituperare pro tempore.* Ipse namque Nazianzenus excussa hypocritæ larva, suoque edoctus damno, ejusdem postea vatrium, superbiæ & temeritatem in carmine de vita sua graphicè describit. Aderant tum temporis in urbe regie septem Ægyptii Episcopi ad Theodosium Legati, qui navibus oneratis copiosum Ægypti frumentum ad subsidium regie civitatis, aliarumque finitimarum convectati fuerant; quos benignissime & perhonorifice exceptos Nazianzenus in Ecclesia mirificis extulit laudibus, quæ inter ejus conciones leguntur. Cum his tamen secretum inierat consilium Petrus, antequam Alexandriæ portu forenter de Nazianzeno exturbando, & Maximo in ejus locum promovendo. Quæ nefaria Cabassarii, Notiæ Ecclesiasticæ.

conspiratio hunc est sortita effectura. Decumbente ex morbo Gregorio in suburbana quadam domo, subornatos Ægyptios in nefariam societatem afficit conspirans factio, atque intempesta nocte in Ecclesiam primariam irrupit cum septem Episcopis, & paucis quibusdam Clericis, quos Maximus privatis congressibus suis partibus addixerat, atque adversus Gregorium concitavit. Collocatur, postquam detonsus est, in Episcopali folio Maximus. Quæ conjuratio postquam populo furenti innotuit, auctores ejus fuga se proriperunt, septemque Ægyptii Episcopi in Scenici cujusdam hospitium se abdentes Maximum furtim ordinant, eique sacrilegas manus imponunt. Maximus e Constantinopoli fugiens, Thessalonicense iter proripuit, ut Theodosio, qui tum ibi forte versabatur, suum factum probaret, vel faltem conquestis mendaciis excusaret, ejusque sibi animum conciliaret; sed nihil præter vituperia, & asperam ab eo repulsum retulit: indeque in Ægyptum se recepit. Conatus fuerat Maximus olim sibi alterum Imperatorem Gratianum demereri, eoque animo Mediolanum profectus, eidem laudatum ab Hieronymo insigne adversus Arianos volumem obtulerat, nihil tamen de suo ambitu, quem adhuc animo celabat, ausus est referre, necdum matura occasione.

10. Observatu dignum est Gregorii Papa Magni de Constantinopolitani hujus Concilii decretis iudicium, lib. 6. epist. 31. ad Eulogium Alexandrinum & Anastasium Antiochenum: *Romana (inquit) Ecclesia Constantinopolitanos canones, vel gesta Synodi illius habentis non habet, neque accipit. In hoc autem eadem Synodum accepit, quod est per eam contra Macedonium definitum. Reliquas vero hæreses, que illic memorata sunt, ab aliis jam Patribus damnatas reprobat.* Enim vero major Episcoporum, qui huic Synodo interfuerunt pars, de justitia, deque Ecclesiarum pace & sanctiore administratione parum sollicita, propriisque atque humanis affectibus plus æquo indulgens, multas perturbationes concitavit, & pleraque præstitit Episcopis indigna & indecora. In primis emulationes illaudabiles exhibuit adversus supremam Sedem, quæ, ut tradit Cyprianus, centrum est Ecclesiasticæ unitatis, & vinculum Ecclesiarum concordie, dum inconsulto Romano Pontifice spretoque Nicæni Concilii ordinatione, novam secundo loco sedem constituit, præque illa recentem antiquam dignitatem Ecclesiarum ab Apostolorum Principe Petro institutarum Alexandrinæ, atque Antiochene Nicæno decreto firmatam depreffit. Pari quoque emulatione schisma, quod erat opportune extinguendum in Meletii Antiocheni Præsulis interitu, studiose propagari voluit, dum contra superiora conventa novum subrogavit Episcopum Flavianum, per invidiam adversus Paulinum conceptam: quia scilicet cum Damaso conveniebat, neque invidiosas Orientalium adversus Occidentales ullatenus factiones approbaret. Meletius Antiochenus Episcopus, qui Sanctorum factis post obitum tam a Latinis, quam ab Orientis Ecclesiis acerbis meruit, & in ejus anniversaria celebritate Joannes Chrysostomus sermonem habuit, & ejus in exequiis Gregorius Nyssenus panegyricam orationem pronuntiavit, cum tempore hujus Concilii, in quo confederat, ultima fuisset aegritudine correptus, Episcopos ad Ecclesie pacem conciliandam impense hortatus est, neve ullus sibi mortuo præter Paulinum successor eligeretur, ut sic dispersa hæc sub duobus capitibus Ecclesiæ Antiochene membra in unum corpus, & sub eodem capite coalescerent, sicut jam ante communi partium consensu constitutum provistumque fuerat, cum primum alter duorum vita excederet.

Gregorius Nazianzenus, alique sancti Episcopi in hoc instabant, ut solus in Ecclesia Antiochena relinqueretur Paulinus Episcopus. Sed quæ causa illis majorem laudem & benevolentiam conciliare debuerat, reliquorum adversus ipsos offensionem odiumque concitavit, consequentium non studio pacis, sed colligatione cum Damaso & Occidentalibus Nazianzenum eique adhaerentes in hanc propendere sententiam, atque hac de causa consilium inivere de abdicando illi Constantinopolitano Episcopatu, quem hoc ipsum Concilium ante paucos dies unanimi consensu ei contulerat, post redactum in ordinem Cynicum illum inavorem. Populus ipse meritissimi Præsulis electioni factis acclamationibus faverat. Eandem magno affectu, magnisque laudibus Theodosius Augustus exceperat, litterasque gratulatorias ad Synodum direxerat. Heu quanta tyrannide pravis animis affectus inordinati dominantur! Posthabito pudore omni, & Ecclesiæ debita sollicitudine, Dei respectu, & Theodosii veneratione, votivæ populæ ad salubriora propensi, meritissimum, si quis unquam fuerat, Antistitem, ejus doctrinam, pioque zelo, maxima fuerat civium Regiæ urbis pars ab Ariano, ad fidem orthodoxam conversa, & ejus eloquentissimis